
VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

2020-2030

HAJDÚSZOBOSZLÓ

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata

BEVEZETÉS

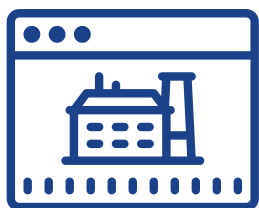
A 21. században nem lehet versenyképes, modern város az a város, ahol nem fordítanak kiemelt figyelmet a vállalkozások számára optimális feltételeket megteremtő gazdaságpolitikára.

Optimális feltételnek számít a hosszútávú gondolkodásmód, a jövőkép és helyi szintű stratégiák megléte, azok prioritásként való kezelése, a menedzserszemlélet, az oktatás munkaerőpiaci igényeknek megfelelő működése, a szociális ellátórendszer (egészségügy) folyamatos fejlesztése és az állampolgárok számára vonzó, élhető környezet megteremtése is. Ebből kiindulva a helyi gazdaság tudatos fejlesztésében ma már a városok egyre inkább kulcsszerepet töltenek be.

A fent sorolt tényezők ugyan nem kizárólag városi szintű feladatkörökbe tartoznak, azonban az önkormányzatok tevékenysége ma már túlmutat a törvényben előírt közszolgáltatások biztosításán és az egyéb kötelező feladatok ellátásán.

A gazdaságfejlesztés részét képező vállalkozásfejlesztési tevékenység kialakítása jelen dokumentum elkészítésével nyer új értelmet Hajdúszoboszló gazdasági életében.

A 2030-ig szóló Vállalkozásfejlesztési Konceptió (továbbiakban: Konceptió) a helyi vállalkozások fejlődését támogató, önkormányzati eszközök és intézkedések alapdokumentuma, amelynek célkitűzése, hogy Hajdúszoboszlót vállalkozó- és befektetőbarát településként pozicionálja a sikeres, munkaerőt megtartani vagy akár bővíteni tudó vállalkozások fejlődése érdekében.

ÁTTEKINTÉS

Stratégiai kapcsolódási pontok

Az átfogó stratégiáknak és koncepcióknak akkor van értelmük, ha azok egymásra épülnek és közösen alkotnak egy koherens képet. Ennek szellemében és a célok rendszerbe illesztése érdekében áttekintettük a városi, megyei és országos, hatályban lévő fejlesztési dokumentumokat.

A Konceptió szempontjából leginkább releváns stratégiai dokumentumnak a város gazdasági fejlődésének alapegységét jelentő és a fejlesztési célokat összefogó Gazdasági Program számít.

A magyar KKV stratégia

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium alkotta meg a „Mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030” című stratégiai tervdokumentumot, amelyben 2030-ig kerül meghatározásra a szektor jövőképe és a vállalkozáspolitikai fő feladatai.

A KKV Stratégia 7 pillérének célja a hazai KKV-k hozzáadott értékének, termelékenységének és exportképességének növelése. Az intézkedések a vállalkozások eltérő igényeit figyelembe véve olyan területekre terjednek ki, mint a bürokráciacsökkentés és a vállalkozóbarát adózási és szabályozási környezet megteremtése, a technológiaváltás, a digitalizáció és az innováció ösztönzése, a megfelelő finanszírozáshoz jutás, a KKV-k külpiacon lépésének segítése, a tudásátadás támogatása, a generációváltás elősegítése.

Creative Region 2021-2030

Hajdúszoboszló része az északkelet-magyarországi gazdasági térségnek. A város fejlesztése szerepel Északkelet-Magyarország (Hajdú-Bihar megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Borsod-Abaúj-Zemplén megye) nemzeti, gazdasági és kulturális övezetének a gazdasági együttműködésben érintett, a fejlesztéshez csatlakozó határon túli területek bevonásával megvalósuló fejlesztési tervében a „Creative Region” – Határtalan fejlődés Északkelet-Magyarország programban.

A program csúcsszervezete az Északkelet-Magyarország Nemzeti, Gazdasági és Kulturális Övezetének Koordinációs Fóruma, amelynek vezetője Prof. Dr. Palkovics László kormánybiztos, innovációs és technológiai miniszter.

A régióra irányuló kormányzati figyelem és az elmúlt évek során Debrecen városába betelepülő nagyvállalatok, befektetések hatása, valamint a térség adottságaira építő, komplex, szinergiában kidolgozott kormányzati intézkedéscsomagok egy új gazdasági térség kialakítását vetítik előre.

Ez a folyamat Hajdúszoboszló gazdaságára, a gazdasági élet szereplőire nézve egyedülálló lehetőségekkel bír a jövőben.

A gazdasági övezetre vonatkozó, összehangolt fejlesztési lehetőséget biztosító ernyőprojektek kidolgozása folyamatban van, amelyhez a hajdúszoboszlói vállalkozások fejlesztési igényeit a Munkacsoport összegyűjtötte és továbbította a megyei önkormányzat (mint koordináló szervezet) felé.

STRATÉGIAI KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

EU 2021-27

A 2021-2027-es Uniós pályázati ciklus forrásairól még nincs pontos információ, azonban várható, hogy a kohéziós politika városi dimenziója megerősödik és továbbiakban is támogatja a helyi irányítású fejlesztési stratégiákat.

Az előzetes szakmai egyeztetések alapján célszerű felkészülni a jövő évekre vonatkozó célok megfogalmazásában, a fejlesztési tervek kidolgozásában. A stratégiai dokumentumok elkészítése során figyelembe kell venni a Magyar Kormány célkitűzéseit, mivel a hazai vállalkozásfejlesztési célokat az uniós források céljaihoz szorosan fog kapcsolódni.

Gazdasági program 2019-2024

Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Hajdúszoboszló város 2019-2024 évekre vonatkozó gazdasági programját elfogadta.

A gazdasági program részeként az alábbi átfogó célok kerültek meghatározásra:

- a gazdasági szerkezet diverzifikálása;
- a városi környezet fenntartható fejlesztése;
- aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer, vonzó városi image kialakítása;
- a közszolgáltatások hatékony működésének biztosítása.

A KONCEPCIÓ FŐ CÉLJA ÉS VÍZIÓI

A koncepció elsődleges célja, hogy a vállalkozások számára hosszú távon is kiszámítható környezet jöjjön létre Hajdúszoboszlón – olyan támogatási rendszer felépítésével –, amely:

- erősíti a vállalkozói szellemet;
- elősegíti a meglévő vállalatok fejlődését;
- ösztönzi új vállalkozások alapítását és letelepedését.

VÍZIÓK

Első lépésként a jövőbe tekintő elvárásoknak a pozitív kifejtése történt meg, amely világos irányt mutat a mindenkori városvezetés, a szakmai munkatársak, és a vállalkozások számára egyaránt. A Konceptió készítői öt vízió meghatározásával jelölték ki az elérni kívánt állapotot.

I. Erős vállalkozások és támogató önkormányzat

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata támogatja a lakosai számára megélhetést biztosító munkahelyek létrehozásában kulcsfontosságú szerepet betöltő vállalkozásokat és egyben törekvései által vonzó környezetet teremt a gazdasági élet szereplői számára. Gazdaságilag erős, nemzetközi piacon érvényesülni tudó, válságálló vállalkozások alkotják Hajdúszoboszló gazdaságát.

II. Gazdasági szerkezet diverzifikációja, növekvő adóbevételek

A város gazdasági szerkezetének diverzifikálása sikeresen megvalósul a turisztikai, valamint a turisztikától eltérő, új, magas arányú foglalkoztatást biztosító, illetve a magas hozzáadott értékű tevékenységek ösztönzése által. A gazdaság bővülésével Hajdúszoboszló számára növekvő adóbevételek, a versenyképesség, a foglalkoztatás és az életminőség javulása valósul meg.

III. Szemléletváltás – A város vezetése fogadókész a vállalkozók szükségleteire

Az önkormányzat–vállalkozói szféra között partnerségi alapon nyugvó együttműködésnek köszönhetően javul a vállalkozók helyi szintű megbecsülése és elismertsége. Az ügyfélkapcsolatok tekintetében nagyobb hangsúlyt kap a szolgáltatóbarát jelleg. A vállalkozói tőke helyben tartásának fontossága megjelenik a döntéshozatalban.

IV. Humánerőforrás fejlesztése – Korszerű és piacképes képzések

A dinamikusan növekvő gazdaságban létrejövő munkahelyek által igényelt szakképzett munkaerő rendelkezésre áll, és a város képzési rendszere minőségi oktatás keretében biztosítja a további gazdasági és társadalmi fejlődést. A középfokú oktatás mellett a felsőoktatás és a felnőttképzés átjárható hármas rendszere fedi le a teljes képzési spektrumot.

V. Élhető város – Magas népességmegtartó erő

Hajdúszoboszló egy modern és versenyképes, a város lakosai számára jóléti és fejlődési perspektívát kínáló város, amely nem csak a gazdaság szereplőinek teremt vonzó környezetet, hanem az élet valamennyi területén biztosítja a kiszámítható, fenntartható fejlődést. A gazdasági és társadalmi funkciók a lakosok igényeit kielégítve folyamatosan javuló életkörülményeket, a fiataloknak pedig kiszámítható jövőképet biztosít.

HELYZETÉRTÉKELÉS MEGÁLLAPÍTÁSAI

Gazdaság- és vállalkozásfejlesztési Munkacsoport

A vállalkozások működését segítő munka megerősítése érdekében az önkormányzat szervezeti apparátusán belül létrejött a Gazdaság- és vállalkozásfejlesztési munkacsoport. A munkacsoport a helyzetet értékelve megállapította, hogy a korábbi időszakban a vállalkozások területe nem volt hangsúlyosan kezelve. A rendelkezésre álló információk és gazdasági adatok (pl. adatbázis, információk és elérhetőségek) hiányosak voltak. Nem készült korábban elemzés a város gazdasági szerkezetéről, felmérés arról, hogy a vállalkozások mennyire elégedettek az önkormányzat munkájával, így az önkormányzat tevékenységei sem javulhattak hatékonyan. Erre a hiányosságra reagálva készült el egy helyzetértékelő vizsgálat a vállalkozások körében, strukturált kérdőív formájában.

A kutatás elsősorban arra törekedett, hogy az önkormányzat illetékes munkacsoportja minél szélesebb körben megismerje a helyi vállalkozói szféra helyzetét és véleményét az alábbi témakörökben:

- üzleti környezet megítélése;
- innovációs képesség;
- beruházások és fejlesztések;
- vírushelyzet következményei;
- munkaerőpiaci helyzet;
- önkormányzat lehetőségei.

Ezáltal a Konceptió hasznélvezőit is bevontuk a tervezési folyamatba. A felmérés azért is fontos, hogy a dokumentum előkészítő folyamat hatékonyságát és eredményességét növeljük, de a vállalkozók bizalmának erősítését is nagyban segíti.

Főbb eredmények és megállapítások:

- A közel 50 kérdésből álló kérdőívet 94 hajdúszoboszlói vállalkozás töltötte ki, minden gazdasági ágazatot és vállalkozási formát képviselve.
- Az üzleti környezet megítélése és a jövőre vonatkozó várakozások összességében pozitívnak mondhatók, azonban a munkaerőre vonatkozó mennyiségi és minőségi igény jelentősen felértékelődik.
- A vállalkozások innovációs képessége a múltbéli tevékenységek alapján előremutató. A versenytársakhoz való önértékelés ennek ellenére arra enged következtetni, hogy a vállalkozások látnak még fejlődési lehetőséget innovációs tevékenységükben.
- A következő öt éves időszakra nagy fokú beruházási igény jelentkezik. A vállalkozások 93%-a tervez valamilyen fejlesztést.
- A járványhelyzet azt ideai év fejlesztéseinek 25%-át ellehetetlenítette. A munkavállalók (részleges vagy teljes) elbocsátásával mindössze a vállalkozások 11%-a élt.
- Minden második vállalkozásnak tartós problémát okoz a megfelelő számú munkaerő biztosítása.
- Az önkormányzattól jellemzően nyitott kommunikációs tevékenységet, az infrastruktúra elérhetőségének javítását (telephelyek), a képzési rendszer fejlesztését várják. A lehetséges gazdaságpolitikai intézkedéseket az utolsó fejezet 6 területen összesen 21 intézkedésben nevesíti.

A FELMÉRÉSBEN RÉSZT VETT VÁLLALKOZÁSOK

A kérdőívet összesen 94 hajdúszoboszlói vállalkozás töltötte ki.

A kérdések összetettsége, struktúrája és tartalma azt feltételezte, hogy gazdasági társaságok és nagyobb egyéni vállalkozások tudják a kérdéseket megválaszolni. A gazdasági társaságok felülreprezentált szerepe ennek köszönhető. Eredményesség szempontjából a kutatás sikeresnek mondható.

A kitöltők cégforma szerinti megoszlásukat az 1. ábra szemlélteti.

A válaszadók több, mint 1400 személyt foglalkoztatnak Hajdúszoboszlón és teljes árbevételük meghaladja a 33 milliárd forintot.

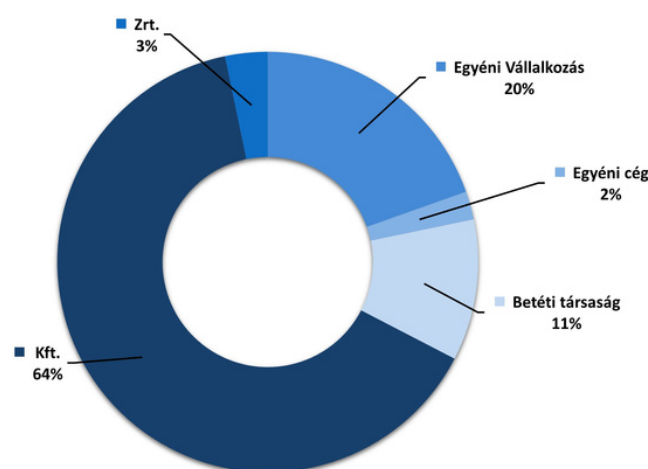
Az ágazati szintű megoszlásban (2. ábra) visszatükröződnek a Gazdasági Programban megállapított, gazdaság szerkezetére vonatkozó következtetések. A szakmai helyzetfeltárásban a turisztikai és szolgáltatási szektor dominanciája figyelhető meg. Fontos megjegyezni, hogy ez a tény a vállalkozások számából következtethető elsősorban, ugyanis a jóval alacsonyabb arányú szektorokban (pl.: építőipar, mezőgazdaság) működő vállalkozások magas árbevételt képviselnek az idegenforgalomhoz képest. A gazdaság szerkezetében jelentkező ellentmondásokat jelen helyzetfeltárás nem tudja feloldani (jellegét tekintve), ezért azt szükséges tovább vizsgálni.

A vállalkozások korfája széles spektrumú, a válaszadók között van olyan vállalkozás, amely már ötven éve a része a város gazdasági életének, és vannak olyan vállalkozások, amelyeknek az idei év jelentette a kezdetet.

Az összes válaszadót figyelembe véve mindössze 10%-uk van jelen a külfiacon valamilyen termékkel vagy szolgáltatással és 90%-uk kizáró-

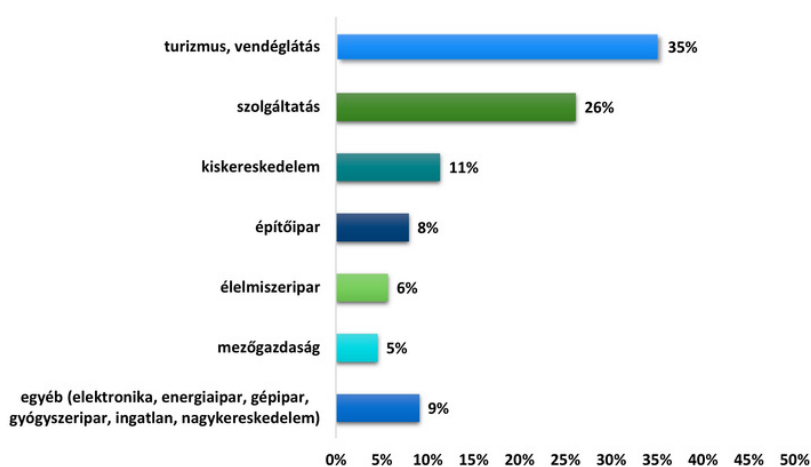
1. ábra

Cégforma szerinti megoszlás

2. ábra

Árbevételének legnagyobb százalékát mely ágazatból nyeri? (csak egy válasz bejelölése lehetséges)

lag belföldre értékesít. A szolgáltatási szektorban tevékenykedő vállalkozások több, mint fele az elmúlt 6 évben jött létre. Mindezek nem kapcsolódnak szorosan az idegenforgalomhoz. A KSH adatai szerint számuk az elmúlt években növekvő tendenciát mutat.

A koronavírus járvány okozta válság két nyertesének mondható kiskereskedelmi és élelmiszeripari vállalkozások a foglalkoztatottság és árbevétel tekintetében jelentősek.

ÜZLETI KÖRNYEZET MEGÍTÉLÉSE

A települések versenyképességét döntően meghatározó minőségi aspektusok nélkülözhetetlen eleme a befektetési döntések és egyben a vállalkozások közérzetét meghatározó üzleti környezet. A Konceptió szempontjából legfontosabb vizsgálati tényező, mivel nem csak megfelelő alapokat biztosít a lehetséges gyakorlati beavatkozások számára, de a monitoring egyik fő mutatója is.

Arra kértük a vállalkozásokat, hogy értékeljék a jelenlegi helyzetet és mérlegeljék a következő öt évet a működésüket befolyásoló szempontok alapján.

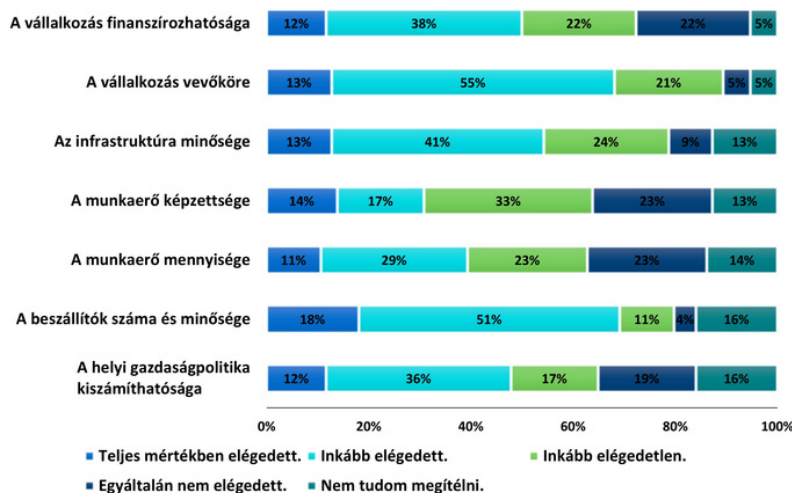
A legnagyobb elégedettséget a vállalkozások vevőkörre, a beszállítók száma és minősége váltotta ki. Előbbi a kereslet, az értékesítés miatt fontos, míg utóbbi arra utal, hogy a termékek előállításához szükséges alapok beszerzése mennyire rugalmas.

A finanszírozhatóság (a vállalkozások működtetéséhez, bővítéséhez szükséges pénztőke megszerzéséhez kapcsolódik) kérdésében a válaszadók 50%-a inkább- vagy teljes mértékben elégedett.

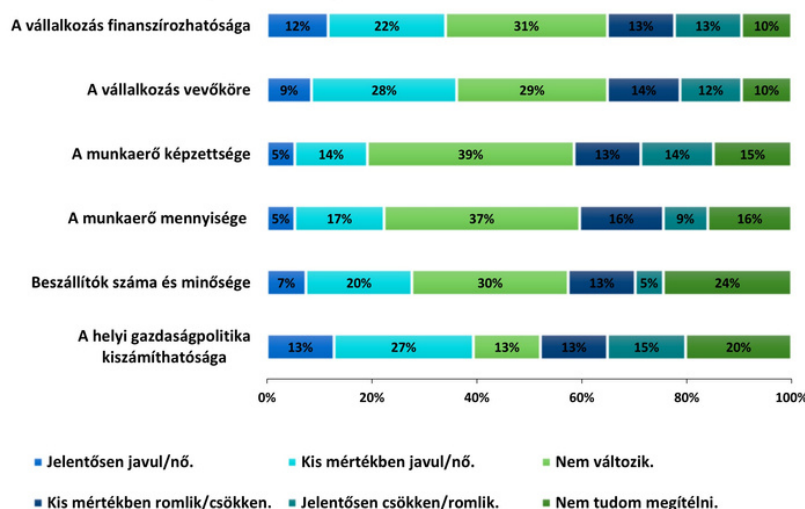
Közel azonos mértékű a helyi gazdaságpolitika kiszámíthatósága és az infrastruktúra minőségének értékelése (amely a gazdasági tevékenység végzéséhez szükséges infrastruktúra hozzáférhetőségére vonatkozik).

Leginkább problémás területnek az országos gazdasági helyzetre is jellemző munkaerőpiaci sűrűlódások mutatkoznak. A munkaerő hiánya és minősége a hajdúszoboszlói vállalkozások körében is komoly kihívásokat jelent. Minél nagyobb méretű egy vállalkozás, annál jobban érinti ez a probléma, de az ezzel kapcsolatos várakozások sem pozitívak jelen állapot szerint. Hosszútávon ez a vállalkozások fejlődésének gátat szabhat.

3. ábra
Mennyire elégedett az alábbi, működését befolyásoló tényezőkkel?

4. ábra
Ön szerint hogyan fognak változni a működését befolyásoló tényezők a következő öt évben?

Az árbevétel megítélése a válaszadók szerint:

- 42% szerint nagyobb lehetne;
- 34% szerint lényegesen kisebb az elvártnál;
- 24% szerint megfelelő nagyságú árbevételel rendelkezik.

A jövőre vonatkozó várakozások esetében nem hagyható figyelmen kívül a járvány miatt kialakult válsághelyzet. Megváltozott piaci környezetben készítettük a felmérést, amely torzító hatással lehet a jövő megítélésére.

INNOVÁCIÓ ÉS DIGITALIZÁCIÓ

A vállalkozások hatékony működése és növekedése nehezen képzelhető el innováció nélkül. Mivel a fogalom sokféleképp értelmezhető, ezért a kérdőívben az OECD által meghatározott definíciót használtuk:

"Innovációnak számít minden új vagy jelentősen javított termék (áru vagy szolgáltatás) vagy eljárás, új marketing-módszer, illetve új szervezési-szervezeti módszer bevezetése."

A válaszadók 96%-a kiemelten fontosnak tartja cége működésében az innovációt.

A KSH 2017-ben megjelent, innovációra vonatkozó felmérése szerint a magyarországi (megvizsgált) vállalkozások 25%-a hajtott végre valamilyen innovációt működése során.

A felmérésben részt vett hajdúszoboszlói cégek esetében - az elmúlt éveket figyelembe véve - példás következtetéseket vonhatunk le (5. ábra):

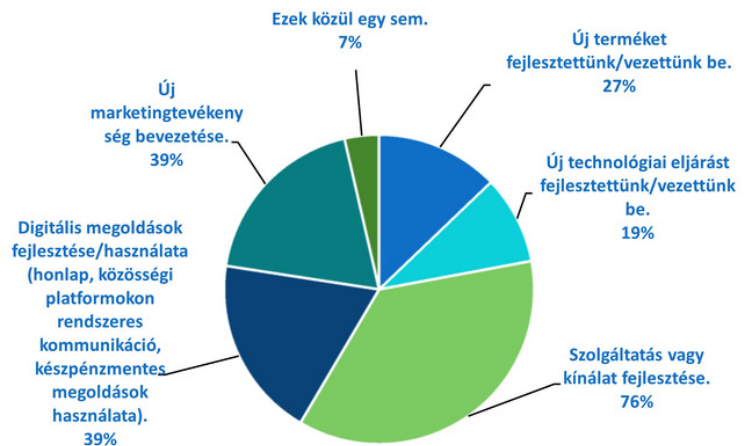
- a vállalkozások 76%-a fejlesztett valamilyen szolgáltatást vagy kínálatot;
- 27%-uk új terméket fejlesztett;
- 19% új technológiai eljárást;
- 39-39%-a új marketingtevékenységet vagy digitális megoldást (honlap, közösségi média) vezetett be.

A kérdőív nem tért ki külön arra, hogy az adott innováció mekkora újdonságnak számított a vállalkozás vagy az adott piac életében, így erre vonatkozóan nincs külön adat.

Arra a kérdésre, hogy mennyire tartják magukat innovatívnak az adott vállalkozások versenytársaikhoz képest megosztó válaszok érkeztek. 1-10-es skálán való értékelésnél (1=kevésbé innovatív, 10=nagyon innovatív) többségében átlagos a megítélés (5-8). A legkevésbé az építőipar, mezőgazdaság, szolgálta-

5. ábra

Az elmúlt évek során vagy jelenleg is az alábbiak jellemzők vállalkozásomra (több válasz bejelölése is lehetséges):

tó jellegű vállalkozások nem tartják maguk innovatívnak versenytársaikhoz képest(1-3).

A vállalkozások sikeres működéséhez nélkülözhetetlennek tartjuk a digitális szemléletet és a digitalizáció adta lehetőségek aktív használatát. A marketing előnyök által biztosított nagyobb vásárlóréteg elérését, a költségek optimalizálását, folyamatok leegyszerűsítését kifejezetten segíti.

A vállalkozások internetes jelenléte az alábbiak szerint alakul: Kicsivel több, mint a felük (53%) rendelkezik honlappal és 65%-uk jelen van a közösségi média felületeken (65% Facebook, 21% Instagram, 7,5% Youtube).

A szálláshely szolgáltatók szinte kivétel nélkül rendelkeznek honlappal, a szolgáltatások és építőipar területén az átlagnál nagyobb a nem rendelkezők aránya. Az árbevétel mértékének megítélése és a honlap használatának mellőzése között lehet kapcsolatot felfedezni (7. oldal). Előfordulhat ugyanis, hogy bizonyos hiányszakmákat tömörítő ágazatokban olyan jellegű a megrendelésszám (pl. építőipar, helyi szolgáltatók), hogy nem tartják fontosnak az internetes reklámtevékenységet, mivel árbevételüket megfelelően tartják, illetve kapacitáshiány miatt nem tudnak több megrendelést teljesíteni.

BERUHÁZÁSOK ÉS FEJLESZTÉSEK

Megelőző időszak tapasztalatai

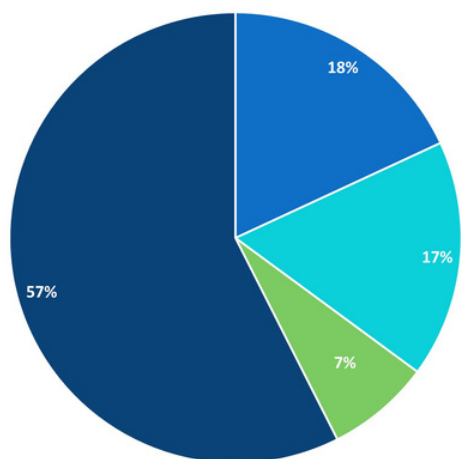
A vállalkozások 72 %-a hajtott végre valamilyen beruházást az elmúlt években, nagysága a létszámadatokkal összefüggésben növekszik. A legtöbb beruházás az idegenforgalomban valósult meg, azonban a beruházások méretét figyelembe véve az ipari szektor jobban produkál, ettől a mezőgazdaság is alig marad el.

A két uniós pályázati ciklust tekintve a 2007-2013 ciklusban kisebb volt a pályázói kedv (26%), mint a 2014-2020-as ciklusban (43%). Ennek okait kerestük:

A nem pályázók 57%-a nem talált megfelelő forrást cégének, 31%-ukat pedig a pályázatokkal járó adminisztrációs elvárások és kötelezettségek bizonytalanított el. A válaszadók 22%-a nem tudja hogyan kell pályázni, tanácsadó cégekhez pedig különböző okokból nem fordulnak. Ennél kisebb mértékben (8%) találtak más forráslehetőséget a tervezett beruházás megvalósításáért. A végrehajtott új fejlesztések és beruházások így többnyire saját forrásból kerültek megvalósításra, amely a vállalkozások megfelelő pénzügyi helyzetét jelzi.

7. ábra

Vett-e igénybe Európai Unió támogatást a 2014-2020-as ciklusban?

■ Igen, többször is. ■ Igen, egyszer. ■ Pályáztam, de nem nyertem. ■ Nem pályáztam.

Fejlesztési igények

A vállalkozások méretstruktúrájától független magas fejlesztési igény jelentkezik a következő öt éves időszakban. A lenti 8. ábrán látható, hogy csupán a vállalkozások 7%-a nem tervez semmilyen fejlesztést. A fejlesztendő területek megoszlása alapján az egyik legnagyobb igény a telephelybővítés (45%), de a termék- és szolgáltatásfejlesztés, a piacbővítés, a márka- és arculatépítés, valamint a gépbeszerzés is magas arányt képvisel.

8. ábra

Milyen területen tervez fejlesztéseket vállalkozása a következő 5 évben? (több válasz lehetséges)

A beruházók 12%-a szerint a tervezett fejlesztés biztosan megvalósul a következő egy évben, míg 32%-uk csak valószínűsíti. A vírushelyzet okozta, általánosan jellemző piaci óvatosság ellenére ez pozitívnak mondható, másrészt küszöbén állunk a következő EU-s ciklusnak, melyben új fejlesztési források válnak majd elérhetővé.

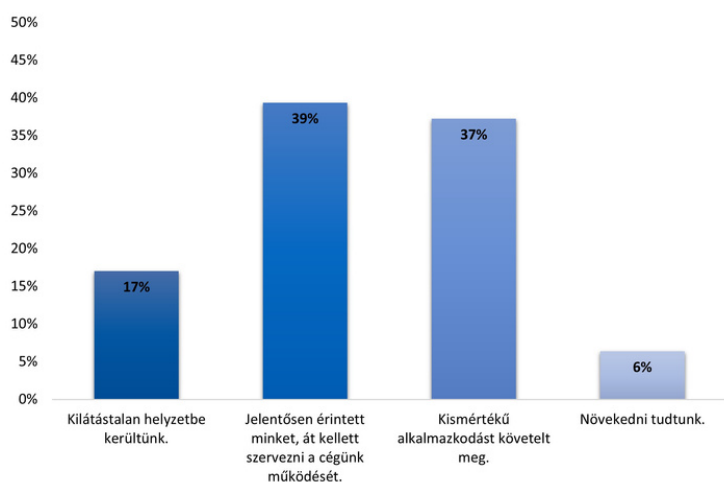
A 2021-27 időszakban elérhető pályázati lehetőségek előzetes információk szerint nagyobb arányban fognak rendelkezésre állni részben, vagy egészben visszatérítendő források. Ennek tudatában a piaci szereplők 61%-a pályázna visszatérítendő támogatásra.

VÍRUSHELYZET

A koronavírus minden társadalmi és gazdasági folyamatra kiterjedő hatása erőteljes alkalmazkodást követelt meg a gazdasági élet szereplőitől. Szinte minden gazdasági ágazatot negatívan érintett, de a turizmus és vendéglátás területén működő, vagy ezekhez szorosan kapcsolódó vállalkozások átmenetileg súlyos helyzetbe kerültek.

9. ábra

Milyen hatással volt/van a vírushelyzet vállalkozására?

A jelenleg folyamatban lévő vagy jövőben tervezett fejlesztések egynegyede ellehetetlenült, szintén egynegyed arányban változatlanul fenntarthatóak maradtak az elképzelések. Többségében át kellett gondolni a fejlesztési terveket.

Az idegenforgalmi vállalkozások (jellemzően szállásadók) válaszait összevetve elmondható, hogy kilátástalan helyzetbe kerültek, ugyanakkor új fejlesztési lehetőségek is megnyíltak előttük. Ez a szembenállásnak tűnő megállapítás a Kisfaludy programnak tudható be elsősorban. A program keretében 750 helyi szállásadó nyert támogatást szálláshely felújításra és korszerűsítésre.

Arra kértük a vállalkozásokat, hogy becsüljék meg a tavalyi árbevételükhöz képes hogyan és milyen mértékben fog változni az idei év árbevétele:

- 61%-uk szerint csökkeni fog, átlagosan 45%-kal.

- A negatív várakozások 87%-át a turizmus és vendéglátás vállalkozásaiból tevődik össze.
- 21%-uk szerint nem fog változni és 18%-uk növekedést is tud elérni árbevétel tekintetében, átlagosan 24%-kal.

1. táblázat

Milyen mértékű tartaléka volt a vállalkozásnak a járvány kezdetekor?	%
Kevesebb, mint 1 hónapi működésre elegendő.	16%
1-3 hónapi működésre elegendő	38%
3-6 hónapra elegendő	23%
Több, mint 6 hónapi működésre elegendő.	22%

A legnagyobb kihívást a pénzügyi stabilitás megőrzése jelentette. A nehéz helyzetbe került vállalkozásokat a működéshez és fenntartáshoz szükséges fizetési kötelezettségek terhelték (pl. adófizetés, munkavállalók bére), amelyen valamelyest az állami adó- és járulékkedvezmények bevezetése enyhített.

A járvány kezdetekor vállalkozások időszakra vonatkozó, rendelkezésére álló pénztartalékai az 1. táblázaton láthatók. A legsérülékenyebbek a mikrovállalkozások voltak, azon belül is az egyéni vállalkozók, akik kevesebb, mint 1, de maximum 3 hónapi működésre elegendő pénztartalékkal rendelkeztek nagy többségében.

MUNKAERŐPIACI HELYZETKÉP

10. ábra

Milyen intézkedéseket vezetett be a járványhelyzet ideje alatt? (több válasz bejelölése is lehetséges)	%
Elhalasztottam az erre az időszakra/idejére tervezett beruházásokat.	26%
Teljesen leállítottam a működést.	23%
Ezek közül egyikre sem volt szükség.	23%
Bevezettük az otthoni munkavégzés lehetőségét (home office).	20%
Az alkalmazottak egy része kényszerszabadságra ment (technikai munkanélküliség).	17%
Megváltoztattuk az értékesítési csatornákat (online értékesítünk, kiszállítunk stb.).	15%
Csökkentettük a gyártott mennyiséget/kevesebb szolgáltatást nyújtunk.	11%
Elbocsátottam az alkalmazottak egy részét.	9%
Részen vagy teljesen átállítottam a működést új termékek/szolgáltatások előállítására.	8%
Elbocsátottam az összes alkalmazottat.	2%

A kormány által bevezetett munkahelyteremtő- és megőrző bértámogatással minden harmadik vállalkozás élt.

A foglalkoztatotti adatokat megvizsgálva megállapítható, hogy a megkérdezett vállalkozások többsége megtudta tartani a munkavállalóit. A március 1-jei foglalkoztatotti létszám 1422 fő, míg a kérdőív kitöltésének időpontjában 1409 fő. Ez a minimális eltérés átlagos gazdasági körülmények között is előfordulhat. Természetesen az elmúlt 8 hónapban a fluktuáció mértéke magasabb volt, de a következő táblázatban láthatjuk, hogy a munkavállalók elbocsátásának lehetőségével alig éltek a vállalkozások.

A vállalkozások relatív erősségét mutatja, hogy a rendkívüli helyzet kezelésekként különböző lépések kombinációit alkalmazva fenn tudták tartani működésüket, és 23%-uknak egyik válságkezelő intézkedés alkalmazására sem volt szüksége. A működés leállítása értelemszerűen a turisztikai, vendéglátói szektort érintette leginkább.

A vírushelyzet negatív hatása számottevően a jövőbeli beruházások elhalasztásában mutatkozik meg, ezt igazolja vissza a korábbi kérdésre adott válasz, miszerint a következő egy évben megvalósítandó fejlesztéseik nagyobb része elhalasztásra kerülhet.

A munkavállalók megtartása és megbecsülése különösen fontosnak bizonyult a nehezebb időszakban is. Minden második vállalkozásnak tartós problémát okoz a megfelelő számú munkaerő biztosítása és elbocsátást csak egy kis részük (7%) tervez. Ezzel ellentétben a vállalkozások 42%-ának áll szándékában létszámbővítést végrehajtani elsődlegesen szakmai képesítést (műszaki, mechanikai, asztalos) igénylő munkavállalókból van hiány, de a vendéglátói tapasztalatok is hasonlóak.

MŰKÖDÉST GÁTLÓ TÉNYEZŐK ÉS LEGFONTOSABB IGÉNYEK

A kérdőív utolsó fejezetében rákérdeztünk a vállalkozások működését akadályozó tényezőkre, felmerülő igényeikre és elvárásaikra, amelyet az önkormányzattal szemben fogalmaznak meg.

Az öt legerősebben gátló tényező:

- Telephely problémák
- Munkaerő problémák
- Finanszírozási nehézségek
- Piacra jutás, piaci pozíció erősítésének nehézségei
- Adminisztratív, bürokratikus, adózási problémák

A legfontosabb igények:

- Kommunikáció, tájékoztatás pályázati és finanszírozási lehetőségekről
- Vállalkozóbarát ügyintézés, mindennapos ügyfélfogadás
- Szakmai rendezvények, tudás és tapasztalatcserét előmozdító rendezvények szervezése
- Városi tulajdonú ingatlanok bérbeadása/értékesítése gazdasági hasznosítási célra, nagyobb információ a potenciális ingatlanokról
- Beruházásokat támogató intézkedések
- Képzési rendszer fejlesztése
- Helyi vállalkozások előnyben részesítése megrendeléseknél
- Irodai helységek biztosítása bérleti konstrukcióban
- Iparterületek fejlesztése, befektetők vonzása

ÖNKORMÁNYZAT LEHETSÉGES GAZDASÁGPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEI

1. KÖZVETLEN KOMMUNIKÁCIÓ KIALAKÍTÁSA, KAPCSOLATTARTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS HELYI VÁLLALKOZÓKKAL

- Városi szintű befektetési honlap elkészítése
- Pályázatok, finanszírozási lehetőségek, egyéb fontos információk folyamatos közzététele és továbbítása a vállalkozások irányába

2. ADMINISZTRATÍV, ÜGYINTÉZÉSI FELADATOK HATÉKONYSÁGÁNAK NÖVELÉSE

- Vállalkozói megkeresésre 24 órás visszajelzési idő

3. OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI RENDSZER FEJLESZTÉSE

- Szak-, felnőtt-, továbbképzési rendszer fejlesztése
- Felsőfokú szakképesítések honosítása a Debreceni Egyetemmel való közreműködés által

4. VÁLLALKOZÁSOK ALAPÍTÁSÁT SEGÍTŐ SZOLGÁLTATÁSOK KIALAKÍTÁSA

- Információs tájékoztató füzet kidolgozása a vállalkozásalapítás lépéseiről és költségeiről

5. VÁLLALKOZÓI WORKSHOPOK, PARTNERKAPCSOLAT ÉPÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ RENDEZVÉNYEK SZERVEZÉSE

- Iparági gazdasági előadások fórumok szervezése (pl. országosan elismert vállalkozó meghívása)
- Digitalizációs szemlélet terjesztését szolgáló rendezvények, előadások (jó példák és gyakorlatok bemutatása)
- Külpiacokon való megjelenés elősegítése
- A majdani multifunkciós rendezvénycsarnok regionális és országos konferenciák helyszínéként való hasznosítása.
- Intenzív gazdasági kapcsolat a helyi és regionális szereplőkkel, közös projektek (kamarák, környező települések, megyei önkormányzat, gazdaságfejlesztő szervezetek)

ÖNKORMÁNYZAT LEHETSÉGES GAZDASÁGPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEI

6. BERUHÁZÁSOKAT ÉS BEFEKTETÉSEKET TÁMOGATÓ INTÉZKEDÉSEK

- Helyi termékek promóciója, vásárolj helyi terméket kampány
- Vállalkozási tevékenység folytatására alkalmas, önkormányzati- és magántulajdonú területek feltérképezése, valamint kiajánlása (bérbeadásra és értékesítésre egyaránt), adott esetben a leromlott állapotban lévő épületek és területek fejlesztése
- Ipar terület és gazdasági övezet kijelölése
- Potenciális ipari területek vásárlása és infrastrukturális fejlesztése
- Városmarketing stratégia megújítása
- Befektetői kiadvány készítése
- Befektetésösztönzési stratégia készítése
- Inkubátorház kialakítása
- Induló vállalkozások/Start-up vállalkozások piacra segítése
- Befektetési Alap létrehozása